

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

PREPORUKE

VIJEĆE

PREPORUKA VIJEĆA

od 15. ožujka 2018.

o europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja

(2018/C 153/01)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 166. stavak 4. i članak 292., u vezi s člankom 153. stavkom 2. i člankom 153. stavkom 1. točkom (b),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Kvalitetnim i učinkovitim naukovanjima u okviru kojih polaznici stječu vještine i iskustvo povezane s poslom te uče kroz rad i stječu ključne kompetencije, olakšava se ulazak mladih na tržište rada te napredovanje odraslih u karijeri i njihovo zapošljavanje. Ona su dio sustavâ formalnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i postoje usporedo s drugim oblicima učenja kroz rad i/ili strukovnog obrazovanja.
- (2) Dobro osmišljeni programi naukovanja koriste poslodavcima i učenicima, a putem njih jača se i povezanost svijeta tržišta rada i svijeta obrazovanja i osposobljavanja. Visokim standardima kvalitete izbjegava se da naukovanja uključuju samo radna mjesta za niskokvalificirane radnike i nedovoljno osposobljavanje, čime se narušava njihova popularnost. Osim osiguravanja puta prema izvrsnosti, uključivanjem ljudi iz različitih društvenih sredina i osobnih okolnosti u tržište rada, s pomoću kvalitetnih naukovanja može se doprinijeti i jačanju aktivnog građanstva i socijalne uključenosti.
- (3) Kvalitetna i učinkovita naukovanja mogu se ostvariti strukturiranim partnerstvima kojima se obuhvaćaju svi relevantni dionici, posebice socijalni partneri, poduzeća, posrednička tijela poput industrijskih, trgovačkih i obrtničkih komora, stručne i sektorske organizacije, institucije za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, organizacije mladih i roditelja te lokalna, regionalna i nacionalna tijela. Od 2013. putem Europskog saveza za naukovanje, kojim je dosad osigurano više od 700 000 ponuda za naukovanje, osposobljavanja za samostalan rad ili ponuda za prvi posao, Komisija u suradnji s državama članicama i relevantnim dionicima promiče ponudu i kvalitetu naukovanja te predodžbu o njemu. Inicijativama poduzeća kao što je Europski pakt za mlade osigurane su dodatne ponude te se doprinosi promicanju partnerstva između poduzeća i obrazovnih ustanova diljem Unije.
- (4) Europski međusektorski socijalni partneri prikupili su dokaze o kvaliteti i troškovnoj učinkovitosti naukovanja paralelnim radom i u zajedničkoj izjavi „Prema zajedničkoj viziji naukovanja” iz lipnja 2016. koja je bila temelj za Mišljenje o zajedničkoj viziji kvalitetnog i učinkovitog naukovanja i učenja kroz rad koje je 2. prosinca 2016. donio Savjetodavni odbor za strukovno osposobljavanje.
- (5) Kako bi se osiguralo još konkretnije i šire sudjelovanje dionika, Komisija je 30. ožujka i 7. lipnja 2017. s europskim međusektorskim i sektorskim socijalnim partnerima te trgovinskim, industrijskim i obrtničkim komorama organizirala savjetovanja u dvije faze.

- (6) Europskim kvalifikacijskim okvirom, koji je uspostavljen 2008. i revidiran 2017. ⁽¹⁾, poboljšavaju se transparentnost, usporedivost i prenosivost kvalifikacija građana, među ostalim naučnika.
- (7) Preporukom Vijeća od 18. lipnja 2009. o Europskom referentnom okviru za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET) ⁽²⁾ uspostavljen je referentni instrument za pomoć državama članicama pri promicanju i praćenju trajnog poboljšanja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.
- (8) Europskom poveljom o kvaliteti stažiranja i naukovanja iz 2012. Europski forum mladih pozvao je europske zemlje, europske institucije i socijalne partnere da utvrde ili ojačaju zakonodavne okvire za kvalitetu naukovanja.
- (9) U Preporuci Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade ⁽³⁾ državama članicama preporučuje se da osiguraju da sve osobe mlađe od 25 godina dobiju kvalitetnu ponudu za posao, nastavak obrazovanja, naukovanje ili osposobljavanje za samostalan rad u roku od četiri mjeseca od gubitka zaposlenja ili završetka formalnog obrazovanja.
- (10) Europski socijalni partneri, Europska komisija i litavsko predsjedništvo Vijeća Europske unije obvezali su se doprinijeti povećanju ponude, kvalitete i privlačnosti naukovanja u Zajedničkoj izjavi o uspostavi Europskog saveza za naukovanje 2. srpnja 2013.
- (11) U Izjavi Vijeća o Europskom savezu za naukovanje od 15. listopada 2013. stoji da bi učinkovitost i privlačnost naukovanja trebalo poticati poštovanjem određenih zajedničkih vodećih načela.
- (12) Preporukom Vijeća o kvalitativnom okviru za pripravništvo ⁽⁴⁾, donesenom 10. ožujka 2014., uspostavljen je niz načela za poboljšanje kvalitete osposobljavanja za samostalan rad izvan formalnog obrazovanja i osposobljavanja.
- (13) U okviru Kopenhaskog procesa za europsku suradnju u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja svi oblici učenja kroz rad, a posebno naukovanje, te razvoj mehanizama za osiguranje kvalitete određeni su kao dva od pet europskih prioriteta za razdoblje 2015. – 2020. u zaključcima iz Rige od 22. lipnja 2015. koje su podržali ministri nadležni za strukovno obrazovanje i osposobljavanje.
- (14) Radna skupina za strukovno obrazovanje i osposobljavanje u svojem je mandatu od 2014. do 2015. u sklopu okvira za obrazovanje i osposobljavanje do 2020. sastavila 20 vodećih načela za izrazito uspješno naukovanje i učenje kroz rad.
- (15) U svojem izvješću od 4. ožujka 2016. o programu Erasmus+ i ostalim mjerama za poticanje mobilnosti u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, pristupu koji se temelji na cjeloživotnom učenju, Europski parlament pozvao je na donošenje mjera za osiguranje standarda kvalitete za naukovanja.
- (16) Uredbom (EU) 2016/589 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ predviđeno je da se od svibnja 2018. naukovanja uz ugovor o radu mogu oglašavati na europskom portalu za radnu mobilnost EURES.
- (17) U Komunikaciji od 10. lipnja 2016. o Novom programu vještina za Europu Komisija je istaknula svoju potporu socijalnim partnerima u primjeni rezultata zajedničkih projekata, primjerice uspostavom kvalitativnog okvira za naukovanje.
- (18) Komisija je u Komunikaciji o ulaganju u mlade u Europi od 7. prosinca 2016. ⁽⁶⁾ pozvala na ponovni rad na stvaranju mogućnosti za mlade da uspješno započnu karijeru ulaganjem u njihovo znanje, vještine i iskustvo i pomaganjem da pronađu prvi posao ili se za njega osposobe. Cilj je pomoći mladima da iskoriste prilike, dobro se integriraju u društvo, postanu aktivni građani i ostvare uspješnu karijeru, među ostalim kvalitativnim okvirom kojim se određuju ključna načela za programe naukovanja.
- (19) Rimaska deklaracija od 25. ožujka 2017. uključuje obvezu da će se raditi na Uniji u kojoj se mladima pruža najbolje obrazovanje i osposobljavanje te u kojoj oni mogu studirati i pronaći posao diljem kontinenta.

⁽¹⁾ SL C 189, 15.6.2017., str. 15.

⁽²⁾ SL C 155, 8.7.2009., str. 1.

⁽³⁾ SL C 120, 26.4.2013., str. 1.

⁽⁴⁾ SL C 88, 27.3.2014., str. 1.

⁽⁵⁾ SL L 107, 22.4.2016., str. 1.

⁽⁶⁾ COM(2016) 940 final.

- (20) U europskom stupu socijalnih prava koji je proglašen 17. studenoga 2017. utvrđen je niz načela kojima se podupiru pravedno i dobro funkcioniranje tržišta rada i sustava socijalne skrbi, uključujući pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje i osposobljavanje, kako bi se razvile vještine relevantne za tržište rada i sudjelovanje u društvu.
- (21) Komisijinim prijedlogom preporuke Vijeća o praćenju osoba s diplomom donesenim 30. svibnja 2017. nastoji se poboljšati dostupnost kvalitativnih i kvantitativnih informacija o tome što osobe s diplomom, uključujući naučnike, rade nakon završetka obrazovanja i osposobljavanja.
- (22) Potporu za naukovanje pružaju europski strukturni i investicijski fondovi (2014. – 2020.), točnije Europski socijalni fond (ESF) i Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), te Erasmus+, Program Unije za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME), Program Unije za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI) i Inicijativa za zapošljavanje mladih (YEI).
- (23) Nedavno su Europski parlament i dionici pozvali Komisiju da poboljša dugoročnu mobilnost naučnika diljem EU-a, čime bi se mladima dala prilika da razviju vještine potrebne za određeni posao i ključne kompetencije. Komisija je na to odgovorila uvođenjem nove aktivnosti u program Erasmus+ pod imenom Erasmus Pro, kojom se posebno podupiru dulje radne prakse u inozemstvu.
- (24) U izvješćima o Garanciji za mlade iz 2015. i 2017. Europski revizorski sud preporučuje Komisiji da razvije kriterije za kvalitetu naukovanja i drugih ponuda koje se podupiru u okviru te inicijative.
- (25) Zajedničkim shvaćanjem država članica o kvaliteti i učinkovitosti naukovanja podupire se njihov rad na reformi i modernizaciji sustava naukovanja kojima se pružaju sjajne prilike za učenje i razvoj karijere. Zajedničkim shvaćanjem doprinosi se povećanju uzajamnog povjerenja i tako olakšava prekogranična mobilnost naučnika.
- (26) Opći je cilj ove Preporuke poboljšati zapošljivost i osobni razvoj naučnika te doprinijeti razvoju visokokvalificirane radne snage koja odgovara potrebama tržišta rada.
- (27) Konkretno je cilj stvoriti usklađen okvir za naukovanje koji se temelji na zajedničkom shvaćanju onoga čime se definiraju kvaliteta i učinkovitost, uzimajući u obzir raznolikost i tradicije sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te prioritete politika u različitim državama članicama.
- (28) Ovom se Preporukom ne utječe na nadležnosti država članica u vezi sa zadržavanjem ili uspostavom naprednijih odredaba u pogledu naukovanja od onih preporučenih ovdje, kao ni sa zadržavanjem ili razvojem drugih oblika učenja kroz rad i/ili strukovnog obrazovanja i osposobljavanja izvan područja primjene ove Preporuke i da na njih primjenjuju, u cijelosti ili djelomično, kriterije navedene u nastavku,

DONIJELO JE OVU PREPORUKU:

Države članice trebale bi, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i u bliskoj suradnji s dionicima, razviti programe naukovanja na temelju kriterija za kvalitetno i učinkovito naukovanje opisanih u nastavku te tako osigurati da ti programi odgovaraju potrebama tržišta rada i da su od koristi naučnicima i poslodavcima.

Za potrebe ove Preporuke i ne dovodeći u pitanje nacionalnu terminologiju, naukovanje se tumači kao formalni program strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

- (a) s pomoću kojeg se kombinira učenje u ustanovama za obrazovanje ili osposobljavanje s bitnim učenjem kroz rad u okviru poduzeća i drugih radnih mjesta;
- (b) s pomoću kojeg se stječu nacionalno priznate kvalifikacije;
- (c) koji se temelji na ugovoru kojim se definiraju prava i obveze naučnika, poslodavaca i, prema potrebi, ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje; i
- (d) pri čemu naučnik prima plaću ili drugu vrstu naknade za svoj rad.

Kriteriji za uvjete učenja i rada*Pisani ugovor*

1. Prije početka naukovanja trebalo bi sklopiti pisani ugovor kako bi se utvrdila prava i obveze naučnika, poslodavca i, prema potrebi, ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, u vezi s uvjetima učenja i rada.

Ishodi učenja

2. Poslodavci i ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje te, prema potrebi, sindikati trebali bi postići dogovor o skupu sveobuhvatnih ishoda učenja definiranih u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Na taj bi se način osigurala ravnoteža između vještina potrebnih za određeni posao, znanja i ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje kojima se podupiru osobni razvoj i mogućnosti cjeloživotne karijere naučnika s ciljem prilagodbe promjenjivim modelima karijere.

Pedagoška potpora

3. Trebali bi se angažirati voditelji osposobljavanja u poduzećima koji bi imali zadatak blisko surađivati s ustanovama strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i nastavnicima kako bi se naučnicima osigurala smjernice i kako bi se osigurala uzajamne i redovite povratne informacije. Nastavnicima, voditeljima osposobljavanja i mentorima, osobito u mikropoduzećima te malim i srednjim poduzećima, trebala bi se pružati potpora pri razvoju vještina, znanja i kompetencija za obuku naučnika u skladu s najsvremenijim metodama poučavanja i osposobljavanja te potrebama tržišta rada.

Učenje u stvarnim radnim uvjetima

4. Znanan dio naukovanja, što znači najmanje pola, trebao bi se odvijati na radnome mjestu uz, ako je to moguće, priliku da se dio iskustva na radnome mjestu stekne u inozemstvu. Uzimajući u obzir različitost nacionalnih programa, cilj je postupno napredovati prema tome da taj dio naukovanja bude učenje na radnom mjestu.

Plaća i/ili naknada

5. Naučnici bi trebali primati plaću ili drugu vrstu naknade u skladu s nacionalnim ili sektorskim zahtjevima ili kolektivnim ugovorima, ako postoje, te uzimajući u obzir mehanizme podjele troškova između poslodavaca i javnih tijela.

Socijalna zaštita

6. Naučnici bi trebali imati pravo na socijalnu zaštitu, uključujući nužno osiguranje u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Radni, zdravstveni i sigurnosni uvjeti

7. Relevantni propisi o uvjetima rada, posebice zakonodavstvo o zdravlju i sigurnosti na radu trebali bi se primjenjivati na radno mjesto na koje je naučnik primljen.

Kriteriji za okvirne uvjete*Regulatorni okvir*

8. Trebao bi se uspostaviti jasan i usklađen regulatorni okvir temeljen na pravednom i ravnopravnom partnerstvu, među ostalim na strukturiranom i transparentnom dijalogu svih relevantnih dionika. To može uključivati postupke akreditacije za poduzeća i radna mjesta koja nude naukovanja i/ili druge mjere za osiguranje kvalitete.

Uključenost socijalnih partnera

9. Socijalni partneri, među ostalim, ako je relevantno, na sektorskoj razini i/ili posrednička tijela, trebali bi biti uključeni u osmišljavanje programa naukovanja, upravljanje tim programima i njihovu provedbu, u skladu s nacionalnim sustavima industrijskih odnosa te praksama u obrazovanju i osposobljavanju.

Potpora poduzećima

10. Trebalo bi predvidjeti financijsku i/ili nefinancijsku potporu posebice za mikropoduzeća, mala i srednja poduzeća, čime će se poduzećima omogućiti troškovno učinkovito naukovanje, uzimajući u obzir, prema potrebi, mehanizme podjele troškova između poslodavaca i javnih tijela.

Fleksibilni putevi učenja i mobilnost

11. S ciljem olakšanja pristupa, u zahtjevima za upis u programe naukovanja trebalo bi uzeti u obzir odgovarajuće informalno i neformalno učenje i/ili, prema potrebi, uspješno okončanje pripremnih programa. Kvalifikacije stečene kroz naukovanje trebale bi biti uključene u nacionalno priznate kvalifikacijske okvire s upućivanjem na Europski kvalifikacijski okvir⁽¹⁾. Putem naukovanja trebalo bi se omogućiti pristup drugim mogućnostima u pogledu učenja, među ostalim na višim razinama obrazovanja i osposobljavanja, razvoj karijere i/ili, prema potrebi, skupljanje bodova koji se odnose na ishode učenja. Trebalo bi postupno promicati transnacionalnu mobilnost naučnika, na radnom mjestu ili u okviru ustanova za obrazovanje i osposobljavanje, kao sastavni dio kvalifikacija stečenih naukovanjem.

Profesionalno usmjeravanje i podizanje razine svijesti

12. Profesionalno usmjeravanje, mentorstvo i potpora učenicima trebali bi se pružiti prije i tijekom naukovanja kako bi se osigurali uspješni ishodi, spriječilo rano napuštanje školovanja i smanjio broj osoba koje napuštaju školovanje i da bi se tim učenicima pomoglo da se ponovno uključe u odgovarajuće obrazovanje i osposobljavanje. Naukovanja bi trebalo promicati kao atraktivan oblik učenja s pomoću aktivnosti za podizanje razine svijesti koje su usmjerene na širu javnost.

Transparentnost

13. Trebalo bi osigurati transparentnost ponuda za naukovanje i pristup tim ponudama u državama članicama i između njih, uključujući uz potporu javnih i privatnih službi za zapošljavanje i drugih relevantnih tijela te, prema potrebi, uporabom alata Unije kao što je EURES, kako je predviđeno Uredbom o EURES-u.

Osiguranje kvalitete i praćenje naučnika

14. Trebalo bi uspostaviti metode osiguranja kvalitete uzimajući u obzir Europski referentni okvir za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET)⁽²⁾, među ostalim postupak kojim se omogućuje valjana i pouzdana procjena ishoda učenja. Praćenje zapošljavanja i napredovanja u karijeri naučnika trebalo bi provoditi u skladu s nacionalnim i europskim zakonodavstvom o zaštiti podataka.

Provedba na nacionalnoj razini

U okviru područja primjene ove preporuke za njezinu bi provedbu države članice trebale:

15. promicati aktivno uključivanje socijalnih partnera u osmišljavanje programa naukovanja, upravljanje tim programima i njihovu provedbu, u skladu s nacionalnim sustavima industrijskih odnosa te praksama u obrazovanju i osposobljavanju;
16. osigurati jednak pristup, promicanje rodne ravnoteže i suzbijanje diskriminacije u programima naukovanja;
17. uključiti relevantne provedbene mjere u nacionalne programe reformi u okviru europskog semestra,
18. uzeti u obzir ovaj okvir pri upotrebi financijskih sredstava Europske unije i instrumenata kojima se podupiru naukovanja.

Komisija bi trebala pružiti nužnu potporu, među ostalim sljedećim mjerama:

Pomoćne službe

19. Razvoj niza pomoćnih službi za razmjenu znanja, umrežavanje i uzajamno učenje kako bi se državama članicama i relevantnim dionicima pomoglo pri provedbi sustava naukovanja u skladu s ovim okvirom. Time bi trebalo obuhvatiti daljnje potrebe osposobljavanja nastavnika i predavača u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u pogledu digitalnih inovacija u naukovanju.

Osvješčivanje

20. Promicanje izvrsnosti i privlačnosti naukovanja, kao i pozitivne slike među mladima, njihovim obiteljima i poslodavcima, putem kampanja za podizanje razine svijesti, kao što je Europski tjedan vještina stečenih u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;

⁽¹⁾ SL C 189, 15.6.2017., str. 15.

⁽²⁾ SL C 155, 8.7.2009., str. 1.

Financiranje

21. Pružanje potpore provedbi ove Preporuke putem relevantnih financijskih sredstava Unije, u skladu s relevantnom pravnom osnovom;

Daljnje postupanje

22. Praćenje provedbe ove Preporuke uz potporu tripartitnog Savjetodavnog odbora za strukovno osposobljavanje, na temelju postojećih mehanizama praćenja koji se koriste u okviru europskog semestra;
 23. Izvješćivanje Vijeća o provedbi okvira u roku od tri godine od dana njegova donošenja.
-